

Bruselj, 11. december 2019
(OR. en)

14564/19

ATO 100
RECH 506
SAN 489

DOPIS O TOČKI POD „I/A“

Pošiljatelj: generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov (2. del)/Svet

Zadeva: Jedrske in radiološke tehnologije in uporabe za neenergetske namene
– sprejetje sklepov Sveta

1. Jedrske in radiološke tehnologije imajo pomembno vlogo zunaj sektorja jedrske energije, in sicer na ključnih področjih, kot so medicina, industrija, kmetijstvo, vesolje, raziskave in okolje.
2. Dejavnosti na področju jedrskih in radioloških tehnologij proizvajajo izrabljeno gorivo in/ali radioaktivne odpadke v vseh državah članicah, zato je ravnanje z odpadki pomembna dejavnost.
3. Zato je predsedstvo predlagalo sprejetje sklepov Sveta o ravnanju z odpadki pri neenergetski uporabi jedrskih in radioloških tehnologij.
4. Po intenzivnem delu, opravljenem na ravni Delovne skupine za jedrska vprašanja, je bilo doseženo soglasje o besedilu iz priloge¹.

SKLEP

5. Odbor stalnih predstavnikov naj zato Svetu predlaga, da kot točko pod „A“ na eni od prihodnjih sej sprejme osnutek sklepov Sveta iz priloge.

¹ V zvezi s tem je bil med 6. in 9. decembrom 2019 uspešno izveden neformalen tihi postopek.

OSNUTEK SKLEPOV SVETA

o ravnanju z odpadki pri neenergetski uporabi jedrskih in radioloških tehnologij

Ob priznavanju:

- da imajo jedrske in radiološke tehnologije pomembno vlogo tudi zunaj sektorja jedrske energije, in sicer na ključnih področjih, kot so medicina, industrija, kmetijstvo, vesolje, raziskave in okolje, kar državljanom EU prinaša številne koristi, in ob zavedanju, da lahko jedrska znanost pomembno prispeva k reševanju družbenih izzivov;
- da mora biti v skladu z zakonodajo Euratoma neenergetska uporaba jedrskih in radioloških tehnologij ustrezno utemeljena in da je treba v skladu s to zakonodajo zagotoviti optimalno zaščito javnosti, bolnikov in osebja pred sevanjem ter varno ravnati z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom in jih varno odstraniti;
- da dejavnosti na področju jedrskih in radioloških tehnologij proizvajajo izrabljeno gorivo in/ali radioaktivne odpadke v vseh državah članicah;
- Direktive Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, da bi se izognili ustvarjanju prevelikih bremen za prihodnje generacije;
- Direktive Sveta 2006/117/Euratom z dne 20. novembra 2006 o nadzorovanju in kontroli pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva, da se zagotovi ustrezno varstvo prebivalstva;
- Direktive Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov in Direktive Sveta 2014/87/Euratom z dne 8. julija 2014 o spremembi Direktive 2009/71/Euratom;

- Skupne konvencije o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki;
- nacionalnih programov držav članic za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki zajemajo vse vrste izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov v njihovi pristojnosti in vse faze ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki od nastanka do odlaganja;
- poročil držav članic o izvajanju Direktive Sveta 2011/70/Euratom in poročil o izvajanju Direktive Sveta 2006/117/Euratom;
- nacionalnih poročil pogodbenic o Skupni konvenciji o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki;
- sklepov Sveta iz leta 2019 o jedrskih in radioloških tehnologijah in uporabah za neenergetske namene;
- OB UPOŠTEVANJU poročila o evropski študiji o uporabi jedrske in radiološke tehnologije na področju medicine, industrije in raziskav (ISBN 978-92-79-99659-7);
- OB UPOŠTEVANJU tekočega dela v zvezi s primerjalno analizo pristopov držav članic k opredelitvi nacionalnih evidenc radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva;
- OB UPOŠTEVANJU dela, opravljenega v okviru programa Euratoma za raziskave in usposabljanje v obdobju 2014–18 ter v okviru sedanjega delovnega programa Euratoma za obdobje 2019–2020, v zvezi z raziskavami in razvojem tehnologij in kompetenc na ustreznih področjih, kot sta ravnanje z odpadki in varstvo pred sevanjem;
- OB UPOŠTEVANJU rezultatov delavnice SAMIRA o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki nastanejo zaradi neenergetske uporabe jedrskih in radioloških tehnologij, ki sta jo novembra 2019 v Bruslju organizirala Komisija in finsko predsedstvo Sveta Evropske unije;
- OB UPOŠTEVANJU rezultatov delavnice o primerjalni analizi pristopov držav članic k opredelitvi nacionalnih evidenc radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva, ki jo je Komisija organizirala novembra 2019 v Bruslju;

Svet Evropske unije:

1. POZDRAVLJA pripravljalo delo Komisije v zvezi s pripravo strateške agende za uporabo jedrske in radiološke tehnologije na področju medicine, industrije in raziskav (SAMIRA – *Strategic Agenda for Medical, Industrial and Research Applications*);
2. PRIZNAVA, da bo imela jedrska in radiološka uporaba za neenergetske namene pozitiven učinek na zdravje družbe. Zato je treba pri jedrski in radiološki uporabi za neenergetske namene upoštevati njen celoten življenjski cikel;
3. UGOTAVLJA, da pri neenergetski uporabi jedrskih in radioloških tehnologij obstajajo različne vrste tokov odpadkov. Običajno odpadki nastanejo v majhnih količinah na različnih lokacijah in so različnih vrst in značilnosti, zato bo ravnanje z odpadki v prihodnjih desetletjih še obsežnejše;
4. UGOTAVLJA, da potrebe po ravnanju z odpadki v državah članicah izhajajo iz različnih dejavnosti v družbi. Tu gre na primer za izrabljeno gorivo iz raziskovalnih in testnih reaktorjev, radioaktivne odpadke iz obratovanja in razgradnje raziskovalnih objektov, radioaktivne odpadke iz proizvodnje radioaktivnih izotopov, radioaktivne odpadke iz medicine in zaprte vire, ki se ne uporabljajo več;
5. POUDARJA, da je treba čim bolj zmanjšati količino in aktivnost radioaktivnih odpadkov, kolikor je to razumno izvedljivo in v skladu z nacionalnimi politikami in zakonodajo Skupnosti, ter razvijati in uporabljati nove tehnologije ali objekte za ravnanje z odpadki;
6. POUDARJA, da bi moralo biti zagotavljanje odgovornega in varnega ravnanja, skladiščenja in odlaganja odpadkov prednostna naloga na vseh nacionalnih ravneh in v nadnacionalnih dejavnostih, brez poseganja v končno odgovornost držav članic za ravnanje, skladiščenje in odlaganje radioaktivnih odpadkov, nastalih na njihovem ozemlju;

7. POUDARJA, da so države članice odgovorne za oblikovanje nacionalne politike za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, vključno z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, ki izvirajo iz neenergetske uporabe jedrskih in radioloških tehnologij;
8. PRIZNAVA, da je treba sprejeti stopenjski pristop za različne tokove odpadkov in da so lahko rešitve odvisne od obsega uporabe in faze programov za uporabo jedrskih in radioloških tehnologij;
9. PRIZNAVA različne nacionalne politike o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter da imajo lahko države članice centralizirane ali porazdeljene zmogljivosti za ravnanje, skladiščenje in odlaganje. Te dejavnosti se lahko zagotavljajo prek javnih ali zasebnih organizacij;
10. PRIZNAVA, da v nekaterih primerih nacionalne rešitve niso niti dostopne niti razumno izvedljive. V zvezi s tem bi se lahko kot izvedljiva nadomestna možnost preučile storitve, zmogljivosti in objekti za shranjevanje ali odlaganje, ki bi si jih države članice delile. Za takšno delitev bi bile potrebne politične odločitve in družbena sprejemljivost ter tehnične in pravne rešitve, vendar bi morale pobudo za tovrstno sodelovanje dati države članice;
11. UGOTAVLJA, da sodelovanje med državami članicami danes obsega skupne raziskovalne programe, ki so bistvenega pomena pri razvoju rešitev in znanja s področja ravnanja z odpadki. Poleg tega bi združevanje tehnologij, storitev in znanja povečalo število možnih rešitev za ravnanje z odpadki tako na nacionalni kot tudi na nadnacionalni ravni;

12. PRIZNAVA pomen raziskav in programov usposabljanja na nacionalni in evropski ravni za razvoj rešitev in najboljših praks ter za ohranjanje strokovnega znanja, veščin in spretnosti ter virov na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki, ki nastanejo zaradi neenergetske uporabe jedrskih in radioloških tehnologij. Dodatno bi bilo treba podpreti združevanje dejavnosti usposabljanja za povečanje razpoložljivosti in obsega strokovnega znanja ter za izmenjavo najboljših praks med vsemi državami članicami;
13. POUDARJA, da so države članice odgovorne za ohranjanje in razvijanje strokovnih znanj, veščin in spretnosti ter virov, ki so pomembni za njihove potrebe. Pregled obstoječih strokovnih znanj, veščin in spretnosti ter virov je bistvenega pomena za načrtovanje in odzivanje na prihodnje potrebe, kar bi bilo treba izvajati na nacionalni ravni in prek evropskega sodelovanja, na primer v okviru evropskega observatorija za človeške vire.
14. POUDARJA, da so države članice in Skupnost odgovorne za vključitev podatkov o radioaktivnih odpadkih, ki nastanejo zaradi neenergetske uporabe jedrskih in radioloških tehnologij, v poročila o ravnanju z odpadki na vseh ravneh.
